

ВПЛИВ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ НА РІВЕНЬ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Анотація. У тезах розглянуто питання щодо негативного впливу засобів масової інформації на неповнолітніх.

Ключові слова: засоби масової інформації, негативний вплив, неповнолітній.

Аннотація. В тезисах рассмотрен вопрос о негативном влиянии средств массовой информации на несовершеннолетних.

Ключевые слова: средства массовой информации, негативное влияние, несовершеннолетний.

Summary. In theses examined the question of the adverse effect of mass media on minors.

Keywords: mass media, adverse effect, minors.

Інформатизація — це сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, спрямованих на створення умов для задоволення інформаційних потреб, реалізації прав громадян і суспільства на основі створення, розвитку, використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, що ґрунтуються на застосуванні сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки [1, с. 24].

У рамках 13-го Конгресу ООН з попередження злочинності та кримінального правосуддя (м. Доха, Катар, 12 – 19 квітня 2015 року) до актуальних завдань боротьби зі злочинністю було віднесено: створення захищеного кіберсередовища і дослідження проблеми кіберзлочинності; захист дітей від усіх форм насильства та експлуатації; ліквідація всіх форм дискримінації, включаючи расизм, релігійну нетерпимість, ксенофобію і дискримінацію за ознакою статі [2, с. 89].

Потужним елементом забезпечення процесів інформатизації в умовах сьогодення є засоби масової інформації, значимість яких в сучасному суспільстві важко переоцінити. Розпочатий в середині 20-го століття бурхливий розвиток інформаційних технологій заклад основу формування суспільства абсолютно нового типу – інформаційного суспільства.

Особливо сильний вплив ЗМІ чинять на становлення особистості неповнолітнього. На цьому етапі життя людина не тільки активно розвивається, пізнає навколишню дійсність, а й формує до неї персональне особливе ставлення, відповідно до якого в майбутньому і буде будувати свою поведінку. Цей вплив може бути як позитивним, так і негативним.

До негативного впливу ЗМІ можна віднести різні негативні наслідки сприйняття людиною, особливо неповнолітнім, інформації, що міститься в ЗМІ. Одним з таких наслідків може стати формування антисоціальної спрямованості особистості, під якою розуміється стійке прагнення особистості до задоволення своїх потреб за рахунок суспільства без трудової участі, за допомогою порушення правових установлень. Антисоціальна направленість особистості, як правило, породжує стан адміністративної протиправності.

Вульгарність, насильство, жорстокість, що вириваються з телеекранів, газетних шпальт, з

Інтернету, викликають чи підсилюють установку дитини на агресивні вчинки, сексуальну вседозволеність, примітивізм і безвідповідальність в поведінці. Дитина, будучи особливо чутливою і вразливою, починає сприймати світ неправильно і спотворено. Найбільший вплив на людину зі сторони ЗМІ здійснюють медійні персони, образ яких створено на основі уседозволеності. Здебільшого небезпечність таких образів криється у тому, що їх важко оцінити однозначно, деякі позитивні сторони, такі як харизма, гумор, мужність та сміливість, тісно пов'язані з жорстокістю, деякою психопатією та нетерпимістю. Велика частина гумору в інтернеті пов'язана з жорстокістю та приниженням інших людей, зокрема груп представників сексуальних, політичних чи етнічних меншин. Неповнолітня особа переймає подібне відношення та починає вважати це нормою поведінки.

Значною мірою саме ЗМІ формують морально-правову свідомість підростаючого покоління, будучи одним з основних, а іноді і єдиним, джерелом інформації дитини про діяльність правоохоронних органів, про загальноприйняті норми поведінки, в т.ч. і закони, про злочинність та інші антигромадські дії, зокрема, і правопорушення.

Негативний вплив ЗМІ може призводити до дефектів в морально-правовій свідомості, таким, як формування у неповнолітніх: думки про допустимість протиправної поведінки і почуття безкарності; негативного ставлення до правоохоронних органів та їх діяльності; агресії – схильності до заподіяння шкоди іншим людям і чужій власності, психології «споживання» – орієнтація на накопичення матеріальних благ і користування ними як вищої життєвої цінності. Такого роду дефекти можуть сприяти як вчиненню адміністративних правопорушень, так і вчиненню злочинів.

Переглядаючи відповідний фільм, серіал або телепередачу зі сценами насильства, де погляди антисоціальної спрямованості вважаються нормою, не маючи можливості адекватно оцінювати події в силу віку та відсутності досвіду, враження від побаченого в сукупності з іншими негативними чинниками відбивається в свідомості неповнолітніх. Деякі з них розцінюють такі антиморальні прояви як дороговказ, внаслідок чого відбувається несвідомий перехід на бік девіантної або злочинної поведінки.

Як слушно зауважує В. І. Галаган : «Сам по собі перегляд фільму, сюжет якого заснований на жорстокості, не повинен викликати яких-небудь відхилень у неповнолітнього, проте у взаємодії з іншими подіями реального життя може у майбутньому підштовхнути його до певного виду злочинної поведінки» [3, с. 22].

Варто констатувати, що нині в деяких школах проглядається ситуація, коли сильніші або старші хлопці (іноді навіть й дівчата), які мають загальний авторитет серед однолітків, здійснюють систематичне психічне або фізичне насильство над меншими та слабшими дітьми. Останні, зазнаючи постійного цькування, накопичують у свідомості негативні враження. Перебування в стані пригнічення може призвести до жажливих наслідків – самогубства або жорстокої помсти. Такі випадки є дійсно непоодинокими для реалії сьогодення. Заклади освіти вдаються до замовчування подібних фактів з метою збереження їх ділової репутації. В цьому аспекті показовим є фільм «Клас», знятий на реальних подіях, які відбулися в американській школі «Колумбайн», коли двоє підлітків застрелили у своїй школі 13 осіб, а потім покінчили життя самогубством.

Лише застосування цензури українськими і зарубіжними ЗМІ дасть позитивний початок розвитку здоров'я майбутнього покоління, закріплення й дотримання ними моральних цінностей. Щодо дітей і підлітків цензура принесе лише позитивні результати. Адже на відміну від дорослих, у дітей ще не сформувалася психіка, і їх треба вчити та виховувати на позитивних прикладах, при цьому показуючи всю непривабливість негативних протиправних дій.

Список використаних джерел:

1. Цимбалюк В.С., Гавловський В. Д., Грищенко В. В. та ін.; За ред. М. Я. Швеця, Р. А. Каложного та П. В. Мельника: навч. посіб. – К. : Знання, 2004. –274 с.
2. Сметаніна Н. В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології : моногр. / Н. В. Сметаніна; за заг. ред. В. В. Голіни. – Х. : Право, 2016. – 192 с.
3. Галаган В. І. Причини та умови негативного впливу засобів масової інформації (ЗМІ) на формування злочинної поведінки неповнолітніх / В. І. Галаган // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – вип. 4, т. 2. – с. 21–24.

Науковий керівник – канд. юрид. наук, асист. Н. В. Сметаніна

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Матеріали XVIII студентської наукової конференції
з кримінології

(м. Харків, 28 листопада 2018 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2018

УДК 343.9:328.185(477)

A43

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (*голова*);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (*відповідальний секретар*);
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська;
канд. юрид. наук, доц. С. Ю. Лукашевич;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук О. В. Гальцова;
канд. юрид. наук М. О. Маршуба;
канд. юрид. наук О. В. Новіков;
канд. юрид. наук К. Д. Кулик;
канд. юрид. наук М. Ю. Кутепов;
канд. юрид. наук Н. В. Сметаніна;
зав. лабораторією Ю. Г. Бойко

A43 **Актуальні проблеми протидії злочинності : матеріали XVIII студ.**
наук. конф. з кримінології (м. Харків, 28 листоп. 2018 р.) / за заг. ред.
А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2018. – 196 с.

ISBN 978-966-937-540-7

ISBN 978-966-937-540-7

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018